

Hodnocení diplomové práce

Jméno studenta:	Bc. Otakar Bureš
Název práce:	Cornelius Castoriadis a kritická reflexe marxismu
Druh práce:	magisterská diplomová práce
Hodnotil:	PhDr. Petr Vodešil, Ph.D.
Druh hodnocení:	posudek oponenta
Datum:	19. srpna 2015

Stupeň hodnocení:	A 1 výborně	B 1- výborně mínus	C 2 velmi dobře	D 2- velmi dobře mínus	E 3 dobře	F 4 nevyhověl
	☐	☐	☐	☐	☒	☐

Bodové hodnocení:

Hodnocení (+)	Stupnice					Hodnocení (-)
	1	2	3	4	5	
Probíhaly pravidelné konzultace *	☐	☐	☐	☐	☐	Konzultace neproběhly
Znalost literatury k tématu	☐	☐	☐	☒	☐	Neznalost literatury k tématu
Kriticky hodnotí zdroje	☐	☐	☒	☐	☐	Nehodnotí použité zdroje
Obsahuje analýzu problému	☐	☐	☐	☒	☐	Nevykazuje analytické schopnosti
Dobrá logická výstavba textu	☐	☐	☒	☐	☐	Špatná logická výstavba textu
Dobrý úvod	☐	☒	☐	☐	☐	Nedostatečný úvod
Ucelený závěr	☐	☐	☒	☐	☐	Nedostatečný závěr
Správně vedený vědecký aparát	☐	☒	☐	☐	☐	Nesprávně vedený vědecký aparát
Kvalitní jazykové podání	☐	☒	☐	☐	☐	Špatné jazykové podání

* Vyplňuje jen vedoucí práce.

Kontrola plagiátorství:

Oponent nekontroloval práci v systému theses.cz.

Slovní hodnocení:

Otakar Bureš se ve své magisterské diplomové práci zaměřil na výklad a kritiku myšlení Cornelia Castoriadis, což chápe také jako tvorbu východiska „pro další recepci jeho díla ve zdejší prostředí“ (s. 7). Je třeba ocenit, že diplomant soustředí svou pozornost na dílo, které je v českém prostředí téměř neznámé, i když zvláště ve frankofonním, marxisticky orientovaném světě je tomu naopak. Svojí volbou O. Bureš prokazuje samostatnost a zároveň i příslib, že by mohl být schopen pracovat s cizojazyčnou sekundární literaturou. Práce je přehledně uspořádaná, cíle jsou jasně formulovány, metoda přirozeně plyne z celkového záměru.

Svoje připomínky jsem rozdělil do dvou okruhů. První okruh odkazuje k základním nedostatkům, které se ukazují v samotném záměru i stanovených cílech. Jejich důsledky se objevují na různých místech celého textu. Druhý okruh obsahuje nedostatky nebo chyby, které sice úroveň textu snižují, nejsou však zřejmě důsledkem ne úplně vhodné formulace tématu.

Za základní nedostatek předložené práce považuji to, že téma a cíle jsou vzhledem ke stanovenému rozsahu magisterské diplomové práce neúměrně široké. Je nereálné, aby na přibližně šedesáti normostranách byly splněny cíle, které si diplomant v úvodu klade (výklad myšlení, posouzení, rozbor reflexe Castoriadisových textů od dalších autorů). Důsledkem takto pojatého tématu je pak přílišná popisnost, která bohužel vede k banálním zjištěním (např. poslední odstavec na s. 34, celá s. 35 a 37) nebo z filozofického úhlu pohledu nepodstatným informacím (s. 16, celá 5. kapitola). Tam, kde by mohla nebo měla být analýza nebo komparace (například v 7. kapitole), je jen popis. A tam, kde by rozbor nebo srovnání mělo být adekvátně rozvinuto, nacházíme stručný odstavec (např. srovnání s Althusserem na s. 52). Navíc představa, že by diplomová práce, zvláště v předložené podobě, mohla být základem pro širší diskusi nebo dokonce pro odbornou diskusi, je nerealistická.

Práce rovněž neobsahuje žádnou tezi nebo dokonce hypotézu. Není sice bezpodmínečně nutné, aby filozofická diplomová práce obsahovala nějakou domněnku, která se zpochybňuje nebo ve prospěch které se argumentuje, ale cenou za tuto absenci je zpravidla nepřítomnost argumentace, respektive zdůvodněných závěrů, které mohou přispět k rozšíření poznání v dané oblasti, což je i případ předložené práce.

A dále – vytkne-li si diplomant za svůj cíl seznámení čtenáře s něčím, co je v českém prostředí neznámé, je to dnes, kdy jsou vědecké nebo filozofické poznatky snadno a rychle dostupné, problematické. K tomuto záměru může dobře posloužit překlad doplněný komentářem. To však není akademická práce v pravém slova smyslu, od které se očekává příspěvek k poznání, které však není limitováno hranicemi národních států.

Tedy pro diplomovou práci by bylo vhodnější zaměřit se na dílčí problém nebo problémy Castoriadisova díla a ten (ty) analyzovat do hloubky, a to s použitím relevantní sekundární literatury. Práce by tak mohla přinést důležitý a zajímavý poznatek nebo dokonce poznatky. Diplomantem formulovaný záměr se podle mého názoru spíše hodí pro disertaci, která by případně mohla být publikována jako monografie. Pak by byla naděje, že by práce mohla vzbudit podnětnou diskusi, a to i v odborných kruzích.

Do druhého okruhu připomínek jsem vybral následujících pět bodů, které jsou pro text typické. I když ke každému bodu by bylo možné najít i další příklady, pro stručnost zůstávám zpravidla u jednoho konkrétního příkladu.

Za prvé, O. Bureš často jen parafrázuje Castoriadisovy názory. Text tak působí jako přepsané výpisky z primárního textu (například celá 7. kapitola, s. 22 – 35). Příčinou tohoto jevu může být malé množství skutečně zapojené sekundární literatury. Bylo-li by použito více sekundární literatury, mohla by vzniknout příležitost pro skutečnou diskusi, respektive posouzení Castoriadisových závěrů (námitka, že takové literatury je nedostatek, neobstojí).

Za druhé, když už se diplomant zaměří na ideje, zejména ty, které by mohly být základem relevantní diskuse, jejich zachycení je příliš stručné a nerozvinuté. Například na s. 40 je ve druhém odstavci zmíněna Popperova kritika Marxovy filozofie dějin a její podobnost, ale i rozdílnost s pojetím zkoumaného autora. Zde by bylo na místě úvahu rozvinout, formulovat argumenty a ty následně posoudit. V jednom odstavci postřeh ztrácí svůj smysl a přínos. Navíc čtenář si musí souvislosti domýšlet, což je jev, který by v odborném textu, a to i v magisterské diplomové práci, neměl být.

Za třetí, v textu jsou nekriticky přejímány krajně diskutabilní pojmy. Kupříkladu celá parafráze na s. 35, která odkazuje k poznámce 78: „Břaha vzpomíná Castoriadise právě v souvislosti se sebelegitimizací kapitalismu skrze kategorii efektivitu: ta se stala nejvyšší hodnotou až v kapitalismu, který tvrdí, že jeho nevyhnutelnost plyne ze schopnosti nejlépe zajistit efektivitu, přičemž ale kritérium efektivit se stává hodnotu až v kapitalismu.“ (s. 35) Dává tato věta vůbec smysl? Nesměšuje se v ní realita a její reflexe? Co je zde míněno slovem „kapitalismus“? Jak může tento denotát něco tvrdit? O jaké argumenty se může, není-li to prázdná formule, opřít? Etc.

Za čtvrté, v obsahu na s. 5 jsou jednotlivé kapitoly i jejich části očíslovány, ale v samotném textu již ne.

Za páté, i když jazyková úroveň předložené práce není špatná, přesto se objevují chyby nebo překlepy. Proč není přechylováno příjmení „Luxemburgová“, jak předepisují pravidla? (Strana 16 a 51 ve druhých odstavcích.). Nebo na s. 44 ve čtvrtém řádku třetího odstavce: „To umožňuje interpretace, které mají zásadně různé důsledky.“ Správně: „umožňují“. Jsou poslední dva body výrazem něčeho jiného než nedbalosti?

Následující otázky by mohly být součástí diskuse během obhajoby. V čem přesně spočívá Castoriadisův význam nebo přínos pro filozofickou reflexi soudobé společnosti? V čem může případně inspirovat dnes? Není jeho kritika marxismu banální? Může být jazykový výraz „kapitalismus“ používán synonymně s označením „demokracie“? Není idea svobodného trhu důsledek určité koncepce jedince a společnosti?

Předložený text podle mého názoru v zásadě vážně neodporuje kritériím, která jsou běžně kladena na magisterskou diplomovou práci. Proto jej k obhajobě doporučuji, ale vzhledem k vzneseným připomínkám navrhuji hodnocení E.